

Angličtina - minulý čas prostý a průběhový

Minulý čas prostý

A) Forma

Pravidelná slovesa

věta oznamovací	zápor	otázka	záporná otázka
I worked	I did not work	Did I work?	Did I not work?
He worked	He did not work	Did he work?	Did he not work?
Stažené tvary	I didn't work		Didn't he work?

Minulý čas prostý má u pravidelných sloves ve všech osobách stejný tvar. Tvoří se koncovkou -ed.

Pravopisné změny

Ke slovesům zakončeným na -e se v angličtině přidává pouze -d: like - liked

U sloves zakončených na -y, které následuje po souhlásce, se -y mění v -i: carry - carried.

Ale: play - played, protože před -y předchází samohláska.

U jednoslabičných sloves, která jsou zakončena souhláskou, před níž předchází jednoduchá samohláska, anglický jazyk koncovou souhlásku zdvojuje kvůli zachování výslovnosti: stop - stopped. Stejně se zdvojuje koncové -l: travel - travelled.

Minulý čas prostý - nepravidelná slovesa v angličtině

Mají pro vyjádření minulého času zvláštní tvary: go - went, buy - bought atd.

V přehledech nepravidelných sloves jsou tyto tvary uváděny na druhém místě.

Otázku i zápor tvoří anglický jazyk stejně jako pravidelná slovesa: I went - Did you go?

Pomocné sloveso did se v otázce a záporu neuzívá u slovesa to be a u modálních sloves.

Were you a student?	Was he in London?	I was not at home.	He was not happy.
Could you sing?	Could he come?	I could not swim.	He could not stay.

Stejně jako v přítomném čase prostém se pomocné sloveso did nepoužívá v angličtině v otázkách, kde je tázací zájmeno podmětem (viz čas přítomný prostý).

Who met you? (who je zde podmětem)

Kdo tě potkal?

Who did you meet? (who je zde předmětem)

Koho jsi potkal?

Záporná otázka vyjadřuje obvykle údiv.

Didn't you know it?

Copak jsi to nevěděl?

B) Základní užití

1. Minulý čas prostý vyjadřuje v anglickém jazyce děje, které byly ukončeny v určenou dobu v minulosti, a to v následujících případech.

a) Pokud je ve větě určena doba, kdy děj proběhl.

I came home at 6 o'clock.

Přišel jsem domů v šest.

They got married in 1992.

Vzali se v roce 1992.

b) Pokud se na určitou dobu v minulosti ptáme v otázce.

What time did you come home?

V kolik jsi přišel domů?

When did they get married?

Kdy se vzali?

c) Pokud ze situace vyplývá, kdy v minulosti se děj odehrál.

He was born in Canada.

Narodil se v Kanadě.

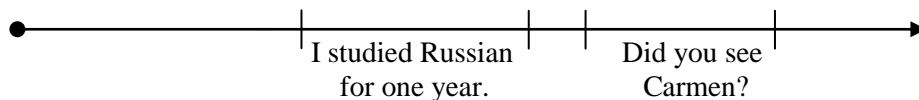
They built a house in Kent.

Postavili si dům v Kentu.

V obou případech víme, že tyto děje patří do minulosti - bylo to tehdy v Kanadě a v Kentu.

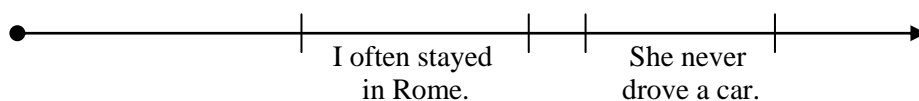
2. Minulý čas prostý vyjadřuje v angličtině minulé děje, jejichž doba sice není ve větě určena, ale o nichž víme, že byly ukončeny v minulosti a nepokračují do současnosti.

I learnt Russian for one year. Učil jsem se rusky rok.
 Znamená to, že jsem studoval ruštinu rok, ale teď už ji nestuduji.
 Did you see Carmen? Viděl jsi Carmen?
 Ptáme se někoho, kdo se vrátil ze Španělska, jestli během svého pobytu viděl Carmen.
 Toto užití je možno vyjádřit graficky.

3. Minulý čas prostý vyjadřuje v angličtině opakovaný děj v minulosti.

I often stayed in Rome. Často jsem býval v Římě.
 She never drove a car. Nikdy neřídila auto.

4. Minulý čas prostý se v anglickém jazyce užívá při popisování minulých dějů ve vyprávění.

Charles entered the hall and looked around. He took off his coat and put it on a chair. He was at home at last.

Charles vešel do haly a rozhlédl se kolem. Svlékl si kabát a položil ho na židli. Konečně byl doma.

Minulý čas průběhový

A) Forma

věta oznamovací	zápor	otázka	záporná otázka
I was working	I was not working	Was I working?	Was I not working?
You were working	You were not working	Were you working?	Were you not working?
He/she/it was working			
We were working	Stažené tvary		
You were working	I wasn't working		Wasn't I working?
They were working	You weren't working		Weren't you working?

Angličtina minulý čas průběhový tvoří slovesem to be v minulém čase a přítomným plnovýznamového slovesa, které se tvoří koncovkou -ing.

B) Základní užití

Jestliže se v anglickém jazyce minulý čas prostý užívá k vyjádření dějů v minulosti ukončených, čas minulý průběhový se užívá k vyjádření dějů v minulosti nedokončených.

From 10 to 12 I washed my car. Mezi desátou a dvanáctou jsem umyl auto.
 From 10 to 12 I was washing my car. Mezi desátou a dvanáctou jsem umýval auto.

I washed (umyl jsem) - děj začal v 10 hodin a skončil ve 12 hodin, proběhl v určitou dobu.
 I was washing (umýval jsem) - děj mezi desátou a dvanáctou probíhal, začal předtím a skončil potom.

The sun set. Zapadlo slunce.
 The sun was setting. Zapadalo slunce.

V češtině vyjadřuje rozdíl mezi ukončeností a neukončeností děje slovesný vid (umyl jsem, zapadlo - dokonavý, umýval jsem, zapadalo - nedokonavý). Neodpovídá ale vždy prosté nebo průběhové formě.

Čas minulý průběhový se v angličtině užívá u nedokončeného děje, který probíhal nepřetržitě, v jednom sledu. Pokud děj probíhal ve více časových intervalech nebo děj rozdělíme (popisujeme více činností), musíme v angličtině užít minulý čas prostý, protože jde o jednotlivé dokončené děje.

Yesterday I was working in the garden. Včera jsem pracoval na zahradě.
 Yesterday I worked in the garden and on my house. Včera jsem pracoval na zahradě a na domě.

V první větě popisujeme jedinou souvislou činnost, můžeme proto použít minulý čas průběhový. Ve druhé popisujeme dvě dokončené činnosti, uijeme proto minulý čas prostý.

Tom was watching TV on Sunday.

Tom se v neděli díval na televizi.

Tom watched TV in the morning and in the evening.

Tom se díval na televizi ráno a večer.

V první větě jde o nepřetržitou nedokončenou činnost, ve druhé větě o činnost, která probíhala ve dvou časových úsecích, jde tedy o dva dokončené děje.

Příklady nejčastějšího užití minulého času průběhového v anglickém jazyce

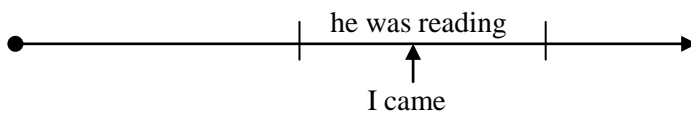
1. Při popisu dvou minulých dějů, které probíhaly současně.

Minulý čas průběhový přitom vyjadřuje, že šlo o děj delší a že začal před jiným, kratším dějem vyjádřeným minulým časem prostým a pravděpodobně po něm také pokračoval.

When I came, my father was reading a newspaper.

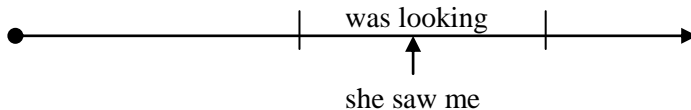
Když jsem přišel, tatínek četl noviny.

Toto užití je možno graficky znázornit takto:

I was looking at the trees, when she saw me.

Díval jsem se na stromy, když mě uviděla.

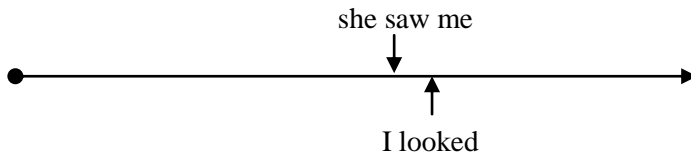
V obou případech už nějakou dobu probíhal určitý děj (he was reading, I was looking), a v tom se odehrál v krátkém okamžiku jiný děj (I came, she saw).

Srovnajte s následujícím příkladem:

When she saw me, I looked at the trees.

Když mě uviděla, podíval jsem se na stromy.

V tomto případě neprobíhají oba děje současně, ale po sobě. Nejdřív mě uviděla a potom jsem se podíval na stromy. Uijeme proto v angličtině v obou větách minulý čas prostý.

What were you doing, when I rang you up?

Co jsi dělal v okamžiku, když jsem ti volala?

What did you do, when I rang you up?

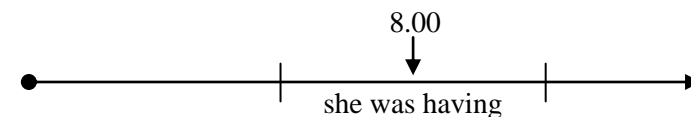
Co jsi udělal poté, co jsem ti zavolala?

2. Při popisu děje, který probíhal před daným okamžikem v minulosti a pravděpodobně i po něm.

At 8 o'clock Jane was having a bath.

V osm se Jana koupala.

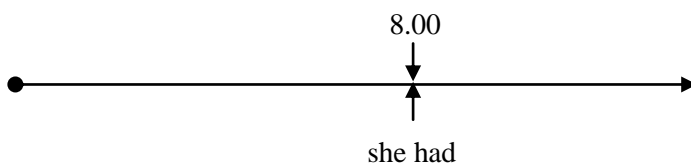
Znamená to, že už před osmou byla ve vaně a po osmé tam ještě nějakou dobu zůstala.

At 8 o'clock Jane had a bath.

V osm se Jana vykoukala.

Tato věta znamená, že se v osm hodin Jana začala koupat.

3. Užívá se k popisu stavu (který jistou dobu trval), kdežto minulý čas prostý se v angličtině užívá k vyprávění děje.

The sun was shining. Jack and Jill were lying on the beach. Jack was reading a book and Jill was sleeping. All of a sudden, Jack raised his head. Jill woke up. Something happened.

Svítilo slunce. Jack a Jill leželi na pláži. Jack četl knihu a Jill spala. Najednou Jack zvedl hlavu. Jill se probudila. Něco se stalo.

4. Může být užit v anglickém jazyce místo času minulého prostého, chceme-li dát najevo, že nešlo o nic významného, že se prostě jen cosi dělo.

Yesterday I was talking to my neighbour.

Včera jsem si popovídal se sousedkou.

Nešlo o nic důležitého, prostě jsme si popovídali. Nevíme, kdo rozhovor začal, a je zřejmé, že k rozhovoru nebyl žádný zvláštní důvod.

Srovnejte

Yesterday I talked to my neighbour.

Včera jsem si promluvil se sousedkou.

V tomto případě jsem jí potřeboval něco sdělit, oslovil jsem ji proto, že jsem měl k tomu důvod.

On Friday I was riding a bike.

V pátek jsem si zajezdil na kole.

Sdělujeme pouze, jak jsme trávili pátek. Neměli jsme žádný zvláštní důvod, abychom jeli na kole.

On Friday I rode a bike to school.

V pátek jsem jel na kole do školy.

Sdělujeme, že jsme z jistých důvodů jeli na kole, i když normálně třeba chodíme pěšky.